Ruta literària del Mestre Benet al Pla d'Urgell

El mestre Benet

Joan Benet i Petit

Barbens, 20 de gener de 1890 - Barcelona, 16 de gener de 1968

Conegut com el **Mestre Benet**, va ser un mestre i educador molt important i reconegut a la seva època per ser a l'avantguarda de la renovació de la tradició pedagògica catalana, fins i tot en els temps més difícils del franquisme. Va fer de mestre als Torms (en una de les quatre escoles pilot de la Mancomunitat de Catalunya), Golmés, Castellserà, Celrà i a les escoles del Patronat de Barcelona, on es va establir amb la seva dona i les seves tres filles. Malgrat que no va fer de mestre a Barbens, hi tenia un lligam molt fort i hi passava els estius.

A més de mestre, va ser poeta. La seva obra mestra va ser **El Trobador de la Mare de Déu**, un poema unitari dividit en tretze llibres que sumen 1.771 pàgines en l'edició definitiva de Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Aquests poemes, a més de ser un cant a les maredeu trobades de les ermites marianes d'arreu de Catalunya, és un retrat de la geografia, la història, el paisatge, la gent, la cultura i la llengua de la Catalunya del segle XX. A la nostra comarca, va dedicar les poesies a la **Mare de Déu de l'Horta d'Ivars d'Urgell**, a **Nostra Senyora de les Sogues de Bellvís** i a **Nostra Senyora de la Cabeza de Vila-sana**.

Entre 1938 i 1969 va escriure **Urgellenques**. Llibre de poemes de poemes, romanços, cobles, cançons i trobes dedicats a la Plana d'Urgell, on hi figuren molts poemes dedicats al seu poble de Barbens i d'altres de la comarca, aleshores l'Urgell i ara el Pla d'Urgell.

En aquesta ruta literària **Mestre Benet** al Pla d'Urgell, hi trobareu una mostra representativa d'aquests poemes que parlen de la seva terra i la seva gent, un retrat matisat de la vida a la nostra comarca, una parcel·la del nostre patrimoni cultural que entre tots hem de mirar de preservar.

Escaneja aquest codi QR per a més informació

L'Urgell - Cançó

I
No hi ha país com l'Urgell
per bell - i divertit;
Si hi aneu prou que ho veureu - arreu
els grans i els xics.
Allà el sol abrusa el cor
d'amor, - i els camps curulls
amanten la plana gran
donant dolçor al llavi, goig als ulls.

II
L'aigua hi canta sens parar, en passar
cants de delit;
Per acèquies i braçals, frescals,
de brulla i llirs.
Allà els festius rossinyols - a volts
hi fan els nius
i alegren amb llurs cants - galants
les belles nits dels estius.

III
Campanars arreu arreu - hom veu,
pastors ardits.
vetllen pobles i ciutats - colgats
en flonjos llits.
Marinada i vent serè - a pler
duen frescor,
i fins la boira d'hivern - clement
l'abrigalla amb tot amor.

1 de juliol de 1948

Tresquem

Au, companys, a trescar cap als bells cims;
trobarem allà dalt joia i salut.
Entre mig del cel blau i el verd dels pins
és més ferm el delit i el cel més pur.

Cap avall hi veurem serpejar el riu
i el ventet pentinar l'espès brancam.
Des de dalt, el bon sol s'ho mira i riu
bells fistons amb fils d'or tot dibuixant.

Monestirs ensorrats, rònecs castells
ens daran bon sopluig sota els seus arcs;
pels fondals, sempre gerds i pels soleis
tan oberts als crestalls arrecerats.

Au, companys, no ens parem, de cap a cap,
resseguim el país amb tot amor;
cada roc és un full voleiadís
que retreu dels passats gestes d'honor.

7 de juliol de 1948

Al sol de l'Urgell

Oh, sol magnànim de l'Urgell rumbós,
hoste radiant baixat a la Segarra,
a la teva faç els estels ha fos;
ho arbora tot la teva ardent besada.

Quan t'eixarramples pel damunt dels camps
brolla a torrents, fecunda, nova saba;
els secallons cobreixes de bells rams,
d'amor el cor i de joia l'ànima.

Quan al matí davalles dels teulats,
cobreixes d'or els cossos de les tàpies;
encens d'amor els rostres mervellats
que als finestrals esbullen les alfàbregues.

Bell punt t'estens pel carrer regat
sembres a eixam sentors i coloraines;
de la mainada en fas enamorat
perles dels plors, cireres de les galtes.

Sol de l'Urgell, que escampes a braçats
foc al migjorn, dolçor de matí i tarda;
cavaller ardit, bogal i acabalat,
goig i conhort de l'hom que pel món darda.

Si el cor dels vius omplenes de delit
i ets amorós com bes d'una germana,
deixa'm morar al teu recer florit
i amb manta d'or abriga'm la fossana.

Camamilla d'Urgell

De l'alba fins la posta
l'he vista a tot arreu;
a l'erm i al conreu
trescant per casa nostra.

Flor d'argent i d'or forjada
floreta de l'ull viu
enmig del renediu
al marge i a la prada.

Llueix, però al palau
més sumptuós i bell
del pla fecund d'Urgell
de sota del cel blau.

A l'ombra d'un pollanc
esbatanat al sol
i el cant del reguerol
entre matolls d'herbam.

Allí et vàrem trobar
i tu ens vas dir; colliu;
farem etern l'estiu
amb flaires d'aquest maig.

El Pla d'Urgell

El mestre Benet

Als codonyers de l'Urgell

(dedicat a ma germana Engràcia)

Codonyer, bon codonyer,
arbrissó de forta saba
rodamon estès arreu
pel terme com per la plana.

Vius i creixes placenter
per les vies solellades
festonant-les amb amor
com més soles i apartades.

En passar pel teu costat,
dolça fas la nostra passa;
l'olor gomfla el pit de goig
i enrioles la mirada.

Ets la gala del caixer,
t'emiralla l'aigua clara,
i t'engronses amb els cants
dels ocells de brolla i branca.

No et faria pas el tort,
codonyer de flors rosades,
de no pendre'm una almenys
pel meu trau com una gala.

Per la teva humilitat,
per les flors fines i blanques
del florir tan primerenc,
t'estimo més que les altres.

Tu ignores l'afalac
del podall i de l'aixada,
te la campes tal com pots,
i vius a la galindaina.

Codonyer d'ulls mervellats
de tirada franciscana;
a l'ultratge i al menyspreu
respons sempre amb bona cara.

Quan la griva marxarà,
la tardor sent d'arribada,
els fruits d'or ens lliuraràs
un tresor a cada branca.

Codonyer m'és grat de dir
com deute d'amor en paga,
que t'he estat sempre fidel
des de la llunyana infància.

De quan guardava els raïms
a la vinya cobejada
de quan jo duia el dinar
a l'era que era a la plana.

Tot cremava al bat de sol,
el rostoll era una flama;
només tu feies dosser
a la meva pell torrada.

Pels camins esdernegats
la bellesa m'ensenyaves;
jo rebia la lliçó
la que encara duc a l'ànima.

Ara que vas cap a joc
del meu cel la vela blanca
als que em voleu he de dir
per si acàs me n'oblidava.

Si em moro a l'abril o al maig,
una almosta de flors blanques,
de codonyer escampareu
abans de tancar la caixa.

I si ho faig a la tardor
quan la fulla és groc-daurada
que m'aromi un codony d'or
com la roba de bugada.

Vigília de Nadal de 1965

A les flors humils de l'Urgell

És l'Urgell un encenser
quan l'abril hi fa parada;
amb tan destre jardiner
és la plana transmudada.

La flor humil del codonyer
al ribet de la marjada,
fa saltar el cor aldufer
i endolceix la caminada.

Ai, pomera, que al verger
lluus com núvia enriolada,
i avivant l'amor primer
aconhortes la nostra ànima.

Trepadella i pesoler,
ai, rosella enjogassada
te de sicla, violer
i bàbol de flor argentada!

Jo no sé quin encís té
la gentil flor vellutada
del blau lliri de caixer
dintre el calze aponcellada.

Potser el salze ploraner
l'abelleix i l'afalaga
per lluir-la fanaler
a la testa just rullada.

D'altres flors són el sender
i la riba endomassades
de botons d'or d'argenter
i de mentes perfumades.

Per mirar-la més a pler,
tiro amunt per la solana;
el serrat fa de dosser
del bell pla rica barana.

Ací escolto placenter
les corrandes de la plana
que completa gansoner
el llarg plany de la campana.

25 d'abril de 1943

Consell Comarcal del Pla d'Urgell

Ajuntament de Barbens

Institut d'Estudis Ilerdencs

Diputació de Lleida
La força dels municipis

Institució de les Lletres Catalanes

Llegir, al centre dels teus plans.

amb el suport de la Generalitat de Catalunya